

Förslag till rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 och om ändring av förordning (EG) nr 44/2001 vad avser mål om underhållsskyldighet

(2002/C 203 E/27)

KOM(2002) 222 slutlig — 2002/0110(CNS)

(Framlagt av kommissionen den 3 maj 2002)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 61 c och artikel 67.1 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande, och

av följande skäl:

- (1) Europeiska gemenskapen har satt som mål att upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, där den fria rörligheten för personer garanteras. I detta syfte skall gemenskapen bland annat besluta om sådana åtgärder rörande civilrättsligt samarbete som behövs för att den inre marknaden skall fungera väl.
- (2) Europeiska rådet i Tammerfors uttalade sitt stöd för principen om ömsesidigt erkännande som en hörnsten i arbetet med att skapa ett verkligt rättsligt område och angav umgägesrätt som en prioriterad fråga.
- (3) Rådets förordning (EG) nr 1347/2000 av den 29 maj 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar för makars gemensamma barn ⁽¹⁾ innehåller bestämmelser om domstols behörighet, erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar för makars gemensamma barn som meddelas i samband med äktenskapsmål.
- (4) Den 3 juli 2000 lade Frankrike fram ett initiativ inför antagandet av rådets förordning om ömsesidig verkställighet av domar i mål om umgägesrätt när det gäller barn ⁽²⁾.

(5) För att underlätta tillämpningen av bestämmelserna om föräldraansvar, som ofta blir aktuella i samband med äktenskapsmål, är det lämpligare att ha ett enda instrument som omfattar både frågor om äktenskap och föräldraansvar.

(6) Tillämpningsområdet för denna förordning bör omfatta civilrättsliga förfaranden, däribland förfaranden som är att anse som likställda med domstolsförfaranden, dock inte förfaranden av rent religiös natur. Hänvisningar till "domstolar" bör därför avse alla myndigheter, judiciella eller andra, som är behöriga i frågor som omfattas av den här förordningen.

(7) Officiella handlingar och inför domstol ingångna förlikningar som är verkställbara i en medlemsstat bör likställas med domar.

(8) Vad beträffar domar om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap är bör den här förordningen endast vara tillämplig på de äktenskapliga bandens upplösning. Förordningen bör inte omfatta sådana frågor som skulden till äktenskapets upplösning, förmögenhetsrättsliga konsekvenser av äktenskapet, underhållsskyldighet och andra frågor som har samband med dessa.

(9) Eftersom den här förordningen syftar till att alla barn skall behandlas lika, bör den omfatta alla avgöranden om föräldraansvar, med undantag för frågor om underhållsskyldighet, som omfattas av rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttsens område ⁽³⁾, och åtgärder som vidtagits till följd av brottsliga gärningar som har begåtts av barn.

(10) Grunderna för behörighet i denna förordning bör utformas med hänsyn till barnets bästa. Det innebär att behörigheten i första hand skall ligga hos den medlemsstat där barnet har hemvist, med undantag av vissa fall då barnets vistelseort ändras eller efter en överenskommelse mellan de personer som har föräldraansvar.

⁽¹⁾ EGT L 160, 30.6.2000, s. 19.

⁽²⁾ EGT C 234, 15.8.2000, s. 7.

⁽³⁾ EGT L 12, 16.1.2001, s. 1.

- (11) Rådets förordning (EG) nr 1348/2000 av den 29 maj 2000 om delgivning i medlemsstaterna av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur⁽¹⁾ bör gälla för delgivning av handlingar i rättsliga förfaranden som inleds i enlighet med den här förordningen.
- (12) Den här förordningen bör inte hindra att domstolarna i en medlemsstat i brådskande fall vidtar interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, som gäller personer eller egendom i den staten.
- (13) Vid bortförande av barn bör domstolarna i den medlemsstat dit barnet har förts eller där det kvarhålls ha möjlighet att som en interimistisk säkerhetsåtgärd besluta att barnet inte skall återlämnas. Detta beslut bör kunna sättas åt sidan genom en vårdnadsdom som har meddelats av domstolarna i den medlemsstat där barnet tidigare hade hemvist. Om den sistnämnda domen innebär att barnet skall återlämnas, bör så kunna ske utan att något särskilt förfarande för erkännande och verkställighet behöver anlitas i den medlemsstat dit barnet har förts.
- (14) Rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur⁽²⁾ bör kunna tillämpas när barnet skall höras.
- (15) Erkännande och verkställighet av domar som har meddelats i en medlemsstat bygger på principen om ömsesidigt förtroende. Skälen för att vägra erkännande bör därför begränsas till ett minimum. De bör bara kunna åberopas vid domar som uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen i den verkställande medlemsstaten, om rätten att gå i svaromål och parternas rättigheter i övrigt, däribland barnets rättigheter, inte har iakttagits samt vid oförenliga domar.
- (16) Något särskilt förfarande bör inte behöva anlitas i den verkställande medlemsstaten för att erkänna och verkställa domar om umgängesrätt och domar om barnets återlämnande vilka har försetts med intyg i ursprungsmedlemsstaten i enlighet med bestämmelserna i den här förordningen.
- (17) Centralmyndigheterna bör både generellt och i enskilda ärenden samarbeta i dessa frågor, däribland för att främja att familjetvister görs upp i godo. Därför bör centralmyndigheterna använda sig av möjligheten att delta i det europeiska rättsliga nätverk som inrättades genom rådets beslut 2001/470/EG av den 28 maj 2001 om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk på privaträttens område⁽³⁾.
- (18) Kommissionen bör ges befogenhet att ändra bilagorna I, II och III om domstolar och rättsmedel på grundval av de uppgifter som överlämnas av medlemsstaterna.
- (19) I enlighet med artikel 2 i rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁽⁴⁾ bör ändringar av bilagorna IV–VII antas enligt det rådgivande förfarandet i artikel 3 i nämnda beslut.
- (20) Av ovan angivna skäl bör förordning (EG) nr 1347/2000 upphävas och ersättas med den här förordningen.
- (21) Förordning (EG) nr 44/2001 bör ändras så att den domstol som är behörig i frågor om föräldraansvar enligt den här förordningen även kan avgöra frågor om underhållsskyldighet.
- (22) Förenade kungariket och Irland har, i enlighet med artikel 3 i det protokoll om Förenade kungarikets och Irlands ställning som är fogat till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, meddelat sin önskan att delta i beslutet om och tillämpningen av denna förordning.
- (23) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i det protokoll om Danmarks ställning som är fogat till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen deltar inte Danmark i beslutet om denna förordning och är därför inte bundet av den och omfattas inte av dess tillämpning.
- (24) Eftersom målen för den föreslagna åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går förordningen inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (25) Denna förordning respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns såsom allmänna gemenskapsrättsliga principer, bland annat i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Denna rättsakt syftar särskilt till att säkerställa att barnets grundläggande rättigheter iakttas fullt ut, såsom föreskrivs i artikel 24 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

⁽¹⁾ EGT L 160, 30.6.2000, s. 37.

⁽²⁾ EGT L 174, 27.6.2001, s. 1.

⁽³⁾ EGT L 174, 27.6.2001, s. 25.

⁽⁴⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

TILLÄMPNINGSOMRÅDE, DEFINITIONER OCH GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER

Artikel 1

Tillämpningsområde

1. Denna förordning skall tillämpas på civilrättsliga förfaranden om

a) äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap

och

b) tilldelning, utövande, delegering, begränsning eller upphävande av föräldraansvar.

2. Oavsett punkt 1 skall denna förordning inte tillämpas på civilrättsliga förfaranden om

a) underhåll

och

b) åtgärder som vidtas till följd av brottsliga gärningar som har begåtts av barn.

3. Andra förfaranden som officiellt erkänns i en medlemsstat skall betraktas som likvärdiga med judiciella förfaranden.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

1. *Domstol*: samtliga myndigheter i medlemsstaterna som är behöriga i frågor som omfattas av förordningens tillämpningsområde enligt artikel 1.

2. *Medlemsstat*: samtliga medlemsstater med undantag av Danmark.

3. *Dom*: varje avgörande rörande äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats

av en domstol i en medlemsstat, liksom varje avgörande i frågor som rör föräldraansvar, oavsett dess rubricering, såsom dom, förordnande eller beslut.

4. *Ursprungsmedlemsstat*: den medlemsstat där den dom som skall verkställas meddelades.

5. *Verkställande medlemsstat*: den medlemsstat där verkställighet begärs.

6. *Föräldraansvar*: rättigheter och skyldigheter som fysiska eller juridiska personer har fått genom en dom, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättslig verkan och som rör ett barn eller barnets egendom. Termen omfattar i synnerhet rätt till vårdnad och umgängesrätt.

7. *Person med föräldraansvar*: fysiska eller juridiska personer som har föräldraansvar för ett barn.

8. *Rätt till vårdnad* inbegriper de rättigheter och skyldigheter som hänför sig till vården av barnets person och särskilt rätten att vara med och bestämma var barnet skall bo.

9. *Umgängesrätt* inbegriper rätten att för en begränsad tid ta barnet till en annan plats än den där barnet har hemvist.

10. *Bortförande av barn*: ett bortförande eller ett kvarhållande av ett barn som

a) strider mot en rätt till vårdnad som har anförtratts en person genom dom, på grund av lag eller genom en överenskommelse som har rättslig verkan enligt lagen i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet eller kvarhållandet,

och

b) denna rätt till vårdnad verkligen utövades, antingen gemensamt eller för sig, vid den tidpunkt då barnet fördes bort eller hölls kvar eller skulle ha utövats om inte bortförandet eller kvarhållandet hade ägt rum.

Artikel 3

Barnets rätt att upprätthålla kontakt med båda föräldrarna

Ett barn har rätt att regelbundet upprätthålla ett personligt förhållande till och direkta kontakter med båda föräldrarna, utom då detta strider mot barnets bästa.

Artikel 4

Barnets rätt att tillfrågas

Ett barn skall ha rätt att uttrycka sina åsikter om frågor som hänför sig till föräldraansvar för honom eller henne i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad.

KAPITEL II

DOMSTOLS BEHÖRIGHET

Avsnitt 1

Äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap

Artikel 5

Allmän behörighet

1. Behörighet att ta upp frågor om äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap skall tillkomma domstolarna i den medlemsstat

a) inom vars territorium

— makarna har hemvist,

— makarna senast hade hemvist om en av dem fortfarande är bosatt där,

— svaranden har hemvist,

— om ansökan är gemensam, någon av makarna har hemvist,

— sökanden har hemvist om sökanden har varit bosatt där i minst ett år omedelbart innan ansökan gjordes,

— sökanden har hemvist om sökanden har varit bosatt där i minst sex månader omedelbart innan ansökan gjordes och sökanden antingen är medborgare i den berörda medlemsstaten eller, när det gäller Förenade kungariket och Irland, har domicil där,

b) i vilken båda makarna är medborgare eller, när det gäller Förenade kungariket och Irland, i vilken båda makarna har domicil.

2. Vid tillämpningen av denna förordning skall termen domicil ges samma innebörd som den har enligt rättsordningarna i Förenade kungariket och Irland.

Artikel 6

Genkärsmål

Den domstol vid vilken ett mål pågår på grundval av artikel 5 skall även ha behörighet att ta upp ett genkärsmål, i den utsträckning som det omfattas av denna förordnings tillämpningsområde.

Artikel 7

Omvandlande av hemskillnad till äktenskapsskillnad

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 5 skall den domstol i en medlemsstat som har meddelat en dom om hemskillnad även vara behörig att omvandla denna dom till en dom om äktenskapsskillnad, om den medlemsstatens lag medger det.

Artikel 8

Exklusiv behörighet enligt artiklarna 5–7

Talan mot en make som

a) har hemvist inom en medlemsstats territorium, eller

b) är medborgare i en medlemsstat, eller, när det gäller Förenade kungariket och Irland, har domicil inom en av de senare medlemsstaternas territorium,

får väckas vid en annan medlemsstats domstolar endast i enlighet med artiklarna 5–7.

Artikel 9

Behörighet i övriga fall

1. Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 5–7 skall behörigheten i varje medlemsstat bestämmas enligt den statens lag.

2. Mot en svarande som inte har hemvist inom en medlemsstats territorium och som varken är medborgare i medlemsstaten, eller, när det gäller Förenade kungariket och Irland, har domicil inom en av de senare medlemsstaternas territorium, får varje medlemsstats medborgare som har hemvist inom en annan medlemsstats territorium, liksom medborgarna i den staten, åberopa de behörighetsregler som gäller där.

Avsnitt 2

Föräldraansvar

Artikel 10

Allmän behörighet

1. Domstolarna i en medlemsstat skall vara behöriga i mål om föräldraansvar för ett barn som har hemvist i den medlemsstaten vid den tidpunkt då talan väcks.

2. Punkt 1 skall tillämpas med förbehåll för artiklarna 11, 12 och 21.

Artikel 11

Fortsatt behörighet i den medlemsstat där barnet tidigare var bosatt

1. Om barnets vistelseort ändras, skall domstolarna i den medlemsstat där barnet tidigare var bosatt fortsätta att vara behöriga om

a) dessa domstolar har meddelat en dom i enlighet med artikel 10,

b) barnet har varit bosatt i den medlemsstat där det har sin nya vistelseort i mindre än sex månader vid den tidpunkt då talan väcks,

och

c) en av personerna med föräldraansvar fortsätter att vara bosatt i den medlemsstat där barnet tidigare var bosatt.

2. Punkt 1 skall inte gälla om barnet har förvärvat hemvist på den nya vistelseorten och om den person med föräldraansvar som avses i punkt 1 c har godtagit att domstolarna i den medlemsstaten är behöriga.

3. Vid tillämpningen av denna artikel skall enbart den omständigheten att en person med föräldraansvar inställer sig vid en domstol inte anses innebära ett godtagande av domstolens behörighet.

Artikel 12

Avtal om domstols behörighet

1. De domstolar i en medlemsstat som på grundval av artikel 5 utövar behörighet angående en ansökan om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap skall vara behöriga att ta upp frågor som rör föräldraansvaret för makarnas gemensamma barn

a) om barnet har hemvist i en medlemsstat,

b) om åtminstone en av makarna har föräldraansvar för barnet

och

c) om dessa domstolars behörighet har godtagits av makarna och är till barnets bästa.

2. Domstolarna i en medlemsstat skall vara behöriga om

a) behörigheten har godtagits av alla personer med föräldraansvar när talan väcks,

b) barnet har en väsentlig anknytning till den medlemsstaten, särskilt genom att någon av personerna med föräldraansvar har hemvist i den medlemsstaten eller att barnet är medborgare i den medlemsstaten

och

c) behörigheten är till barnets bästa.

3. Behörigheten enligt punkt 1 skall upphöra

a) så snart domen om beviljande eller avsläende av en ansökan om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskapet har blivit slutgiltig,

eller

b) om en fråga om föräldraansvar ännu inte har avgjorts vid den under a avsedda tidpunkten, så snart domen i den frågan har blivit slutgiltig,

eller

c) så snart de under a och b avsedda förfarandena har avslutats av något annat skäl.

4. Vid tillämpningen av denna artikel skall enbart den omständigheten att en person med föräldraansvar inställer sig vid en domstol inte anses innebära ett godtagande av domstolens behörighet.

Artikel 13

Behörighet grundad på barnets närvaro

1. Om barnets hemvist inte kan fastställas och ingen domstol i en medlemsstat är behörig enligt artiklarna 11 eller 12, skall domstolarna i den medlemsstat i vilken barnet befinner sig vara behöriga.

2. Punkt 1 äger motsvarande tillämpning på flyktningbarn och barn som har fördrivits på grund av oroligheter i ursprungslandet.

*Artikel 14***Behörighet i övriga fall**

Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 10–13 eller 21, skall behörigheten i varje medlemsstat bestämmas enligt den statens lag.

*Artikel 15***Överföring till en domstol som är bättre lämpad att pröva målet**

1. Efter ansökan från en person med föräldraansvar får de domstolar i en medlemsstat som är behöriga att pröva målet i sak i undantagsfall, om det är till barnets bästa, överföra målet till domstolarna i en annan medlemsstat

- a) där barnet tidigare hade hemvist,
- b) där barnet är medborgare,
- c) där en person med föräldraansvar har hemvist eller
- d) där barnet har egendom.

I detta syfte skall de domstolar i en medlemsstat som är behöriga att pröva målet i sak låta handläggningen av målet vila och föreskriva en tid inom vilken talan måste väckas vid domstolarna i den andra medlemsstaten.

Domstolarna i den andra medlemsstaten får, om det är till barnets bästa, förklara sig behöriga inom en månad från det att talan väcks. I så fall skall den domstol vid vilken talan först har väckts självantavstå från behörighet. I annat fall skall den domstol vid vilken talan först har väckts utöva behörighet.

2. Domstolarna skall samarbeta vid tillämpningen av denna artikel, antingen direkt eller via de centralmyndigheter som har utsetts i enlighet med artikel 55.

*Avsnitt 3***Gemensamma bestämmelser***Artikel 16***Väckande av talan vid domstol**

Talan skall anses ha väckts vid en domstol

- a) när stämningsansökan eller motsvarande handling har ingivits till domstolen, förutsatt att sökanden inte därefter har underlåtit att vidta de åtgärder som krävs av honom för att få delgivningen med svaranden verkställd,

eller

- b) om delgivning av handlingen skall äga rum innan handlingen ges in till domstolen, när den tas emot av den myndighet som är ansvarig för delgivningen, förutsatt att sökanden inte därefter har underlåtit att vidta de åtgärder som krävs av honom för att få handlingen ingiven till domstolen.

*Artikel 17***Prövning av behörighetsfrågan**

Om talan som väcks vid en domstol i en medlemsstat avser ett fall som domstolen inte är behörig att ta upp enligt denna förordning och en domstol i en annan medlemsstat är behörig enligt förordningen, skall den förstnämnda domstolen självantavklara sig obehörig.

*Artikel 18***Prövning av frågan om målet kan tas upp**

1. Om en svarande som har hemvist i en annan stat än den medlemsstat där talan väcktes inte går i svaromål, skall den behöriga domstolen förklara målet vilande till dess att det har klarlagts att svaranden har kunnat ta emot stämningsansökan eller en motsvarande handling i tillräckligt god tid för att kunna förbereda sitt svaromål, eller att alla nödvändiga åtgärder i detta syfte har vidtagits.

2. I stället för bestämmelserna i punkt 1 i denna artikel skall artikel 19 i förordning (EG) nr 1348/2000 gälla, om stämningsansökan eller en motsvarande handling skall översändas från en medlemsstat till en annan i enlighet med den förordningen.

3. När bestämmelserna i förordning (EG) nr 1348/2000 inte är tillämpliga, skall artikel 15 i Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur gälla, om stämningsansökan eller en motsvarande handling skall översändas till utlandet i enlighet med den konventionen.

*Artikel 19***Litispendens och mål som har samband med varandra**

1. Om talan väcks vid domstolar i olika medlemsstater rörande äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap och målen gäller samma parter skall, till dess att det har fastställts att den domstol vid vilken talan först har väckts är behörig, den domstol vid vilken talan har väckts senare självantavklara låta handläggningen av målet vila.

2. Om talan väcks vid domstolar i olika medlemsstater rörande föräldraansvar för samma barn skall, till dess att det har fastställts att den domstol vid vilken talan först har väckts är behörig, den domstol vid vilken talan har väckts senare självständigt låta handläggningen av målet vila.

3. När det har fastställts att den domstol vid vilken talan först har väckts är behörig, skall den domstol vid vilken talan har väckts senare självständigt avvisa talan till förmån för den domstolen.

I sådant fall har den part som har väckt den senare talan rätt att väcka sin talan vid den domstol där talan först har väckts.

Artikel 20

Interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder

1. Utan att det påverkar tillämpningen av kapitel III skall bestämmelserna i denna förordning inte hindra att domstolarna i en medlemsstat i brådskande fall vidtar interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, avseende personer eller tillgångar i denna stat i enlighet med medlemsstatens lagstiftning, även om en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak enligt denna förordning.

2. De åtgärder som avses i punkt 1 skall upphöra att gälla när domstolarna i en medlemsstat som är behöriga att pröva målet i sak har meddelat dom.

KAPITEL III

BORTFÖRANDE AV BARN

Artikel 21

Behörig domstol

1. Vid fall av bortförande av barn skall domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet eller kvarhållandet fortsätta att vara behöriga.

2. Punkt 1 skall inte gälla om barnet har fått hemvist i en annan medlemsstat, och

a) varje person med rätt till vårdnad har godtagit bortförandet eller kvarhållandet,

eller

b) om samtliga följande villkor är uppfyllda:

i) Barnet har varit bosatt i denna andra medlemsstat i minst ett år efter det att vårdnadshavaren har fått eller borde ha fått kännedom om var barnet befinner sig och,

ii) inom den tid som avses i led i, ingen ansökan om återlämnande har lämnats in i enlighet med artikel 22.1 eller en dom som inte kräver barnets återlämnande har meddelats i enlighet med artikel 24.3 eller ingen vårdnadsdom har meddelats inom ett år efter det att talan har väckts i enlighet med artikel 24.2,

iii) barnet har funnit sig till rätta i sin nya miljö.

Artikel 22

Återlämnande av barn

1. Utan att det påverkar tillämpningen av andra tillgängliga rättsliga medel kan en vårdnadshavare ansöka om barnets återlämnande hos centralmyndigheten i den medlemsstat dit barnet har förts, antingen direkt eller via en annan centralmyndighet.

2. Vid mottagandet av en ansökan om återlämnande enligt punkt 1 skall centralmyndigheten i den medlemsstat dit barnet har förts

a) vidta alla nödvändiga åtgärder för att ta reda på var barnet befinner sig

och

b) se till att barnet återlämnas inom en månad efter det att barnet har hittats, såvida det inte pågår ett förfarande i enlighet med punkt 3.

Centralmyndigheten i den medlemsstat dit barnet har förts skall till centralmyndigheten i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet eller kvarhållandet överlämna alla uppgifter av betydelse och vid behov ge rekommendationer för att underlätta barnets återlämnande eller överlämna alla uppgifter av betydelse och upprätthålla kontakten under förfarandet enligt punkt 3.

3. Barnets återlämnande får vägras endast efter en ansökan om säkerhetsåtgärder till domstolarna i den medlemsstat dit barnet har förts inom den tid som anges i punkt 2.

Artikel 23

Interimistiska säkerhetsåtgärder om att inte återlämna barnet

1. Domstolarna i den medlemsstat dit barnet har förts skall utan dröjsmål fatta beslut om en ansökan om en säkerhetsåtgärd enligt artikel 22.3.

Barnet skall höras under förfarandet, om detta inte är olämpligt med hänsyn till hans eller hennes ålder eller mognad.

2. Domstolarna får vidta en säkerhetsåtgärd och besluta att inte återlämna barnet i enlighet med punkt 1 endast om

- a) det finns en allvarlig risk för att barnets återlämnande skulle utsätta det för fysisk eller psykisk skada eller på annat sätt försätta det i en situation som inte är godtagbar,

eller

- b) barnet motsätter sig att bli återlämnat och har uppnått en ålder och mognad vid vilken det är skäligt att ta hänsyn till dess åsikt.

3. Åtgärden enligt punkt 1 skall vara interimistisk. Domstolarna som har beslutat om åtgärden kan när som helst besluta att den inte längre skall gälla.

Åtgärden enligt punkt 1 skall ersättas av en vårdnadsdom meddelad i enlighet med artikel 24.3.

Artikel 24

Vårdnadsdom

1. Centralmyndigheten i den medlemsstat dit barnet har förts skall underrätta centralmyndigheten i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet eller kvarhållandet om alla säkerhetsåtgärder som vidtas enligt artikel 23.1 inom två veckor efter det att åtgärden har vidtagits och överlämna alla uppgifter av betydelse, i synnerhet en utskrift av ett eventuellt förhör med barnet.

2. Centralmyndigheten i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet eller kvarhållandet skall väcka talan vid domstolarna i den medlemsstaten inom en månad efter mottagandet av de uppgifter som avses i punkt 1 och ansöka om ett vårdnadsavgörande.

En person med föräldraansvar får också väcka talan vid domstol om samma sak.

3. Den domstol vid vilken talan har väckts enligt punkt 2 skall meddela vårdnadsdomen utan dröjsmål.

Under förfarandet skall domstolen i syfte att övervaka barnets situation upprätthålla kontakten, direkt eller via centralmyndigheterna, med den domstol som vidtog säkerhetsåtgärden om att inte återlämna barnet i enlighet med artikel 23.1.

Barnet skall höras under förfarandet, om detta inte är olämpligt med hänsyn till hans eller hennes ålder eller mognad. I detta syfte skall domstolen ta hänsyn till de uppgifter som överlämnats i enlighet med punkt 1 och, om så är lämpligt, tillämpa bestämmelserna i förordning (EG) nr 1206/2001.

4. Centralmyndigheten i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet eller kvarhållandet skall underrätta centralmyndigheten i den medlemsstat dit barnet har förts om den dom som har meddelats i enlighet med punkt 3 och överlämna alla uppgifter av betydelse och vid behov ge rekommendationer.

5. En dom som meddelas enligt punkt 3 och som innebär att barnet skall återlämnas och som har försetts med intyg i enlighet med bestämmelserna i avsnitt 3 i kapitel IV, skall erkännas och verkställas utan att något särskilt förfarande behöver anlitas till den del domen avser barnets återlämnande.

Vid tillämpningen av denna punkt skall den dom som har meddelats enligt punkt 3 vara verkställbar oavsett att den överklagas.

Artikel 25

Kostnader och avgifter

1. Centralmyndigheternas biträde skall vara kostnadsfritt.

2. Domstolarna får besluta att en person som har fört bort ett barn skall ersätta kostnaderna, däribland juridiska kostnader, för att leta reda på och återlämna barnet.

KAPITEL IV

ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET

Avsnitt 1

Erkännande

Artikel 26

Erkännande av en dom

1. En dom som har meddelats i en medlemsstat skall erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas.

Bestämmelserna i detta kapitel skall även gälla fastställande till beloppet av rättegångskostnader som hänför sig till förfaranden som omfattas av denna förordning liksom verkställighet av varje sådant förordnande om rättegångskostnader.

Handlingar som har upprättats eller registrerats som officiella handlingar (*actes authentiques*) och som är verkställbara i en medlemsstat, liksom sådana förlikningar som har ingåtts inför en domstol under ett pågående mål och som är verkställbara i den medlemsstat där förlikningen ingicks, skall erkännas och förklaras vara verkställbara under samma förutsättningar som domar.

2. I synnerhet, och utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3, skall inget särskilt förfarande behöva anlitas för att uppdatera uppgifter om civilstånd i relevanta register i en medlemsstat på grundval av en i en annan medlemsstat meddelad dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap, om denna dom inte kan överklagas enligt lagen i den medlemsstaten.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av avsnitt 3 kan en berörd part, genom att anlita de förfaranden som föreskrivs i avsnitt 2, få fastställt att domen skall erkännas eller inte erkännas.

Behörigheten hos den lokala domstol som anges i förteckningen i bilaga I skall bestämmas enligt den interna lagstiftningen i den medlemsstat där frågan om erkännande väcks.

4. Om frågan huruvida en dom skall erkännas uppkommer som en prejudiciell fråga vid en domstol i en medlemsstat, får den domstolen avgöra frågan om erkännande.

Artikel 27

Skäl för att vägra erkännande av domar om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap

En dom om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap skall inte erkännas

- a) om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen i den medlemsstat där domen görs gällande (ordre public),
- b) om domen har meddelats mot en utebliven svarande och denne inte har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att

svaranden kunnat förbereda sitt svaromål, såvida det inte kan fastställas att svaranden otvetydigt har godtagit domen,

- c) den är oförenlig med en dom som har meddelats i en tvist mellan samma parter i den medlemsstat där domen görs gällande, eller
- d) om domen är oförenlig med en dom som tidigare har meddelats i en annan medlemsstat eller i en icke-medlemsstat mellan samma parter, såvida den först meddelade domen uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där domen görs gällande.

Artikel 28

Skäl för att vägra erkännande av domar om föräldraansvar

En dom om föräldraansvar skall inte erkännas

- a) om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen i den medlemsstat där domen görs gällande (ordre public), med hänsyn tagen till barnets bästa,
 - b) om domen i strid med grundläggande rättegångsregler i den medlemsstat där den görs gällande har meddelats utan att barnet har fått möjlighet att komma till tals, såvida det inte är fråga om ett brådskande fall,
 - c) om domen har meddelats i någons utetvare och den uteblivne inte har delgivits stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att han kunnat förbereda sitt svaromål, såvida det inte kan fastställas att den uteblivne otvetydigt har godtagit domen,
 - d) om en person begär det och hävdar att domen hindrar honom eller henne att utöva sitt föräldraansvar, om domen har meddelats utan att personen i fråga har fått möjlighet att yttra sig,
 - e) om domen är oförenlig med en senare dom om föräldraansvar som har meddelats i den medlemsstat där domen görs gällande,
- eller
- f) om domen är oförenlig med en senare dom om föräldraansvar som har meddelats i en annan medlemsstat eller i den icke-medlemsstat där barnet har hemvist, såvida den sist meddelade domen uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där domen görs gällande.

*Artikel 29***Förbud mot omprövning av ursprunglig domstols behörighet**

Domstolens behörighet i ursprungsmedlemsstaten får inte omprövas. En prövning av huruvida en dom strider mot grunderna för rättsordningen (ordre public) enligt artikel 27 a och 28 a får inte avse behörighetsreglerna i artiklarna 5–9, 10–14 och 21.

*Artikel 30***Olikheter i tillämplig lag**

Erkännande av en dom får inte vägras på den grunden att lagen i den medlemsstat där domen görs gällande inte tillåter äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap under samma omständigheter.

*Artikel 31***Förbud mot omprövning i sak**

En dom får aldrig omprövas i sak.

*Artikel 32***Vilandeförklaring av mål**

1. Om det vid domstol i en medlemsstat görs gällande att en dom som har meddelats i en annan medlemsstat skall erkännas, får domstolen låta handläggningen av målet vila om ändring i domen har sökts genom anlitande av ordinära rättsmedel.

2. Om det vid en domstol i en medlemsstat görs gällande att en dom som har meddelats i Irland eller Förenade kungariket skall erkännas, får domstolen låta handläggningen av målet vila om verkställighet av domen har uppskjutits i ursprungsmedlemsstaten på grund av att ändring i domen har sökts.

*Avsnitt 2***Ansökan om verkställbarhetsförklaring***Artikel 33***Verkställbara domar**

1. En dom om utövande av föräldraansvar över ett barn, som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbar i den staten och har delgivits, skall verkställas i en annan medlemsstat sedan domen på ansökan av part förklarats vara verkställbar där.

2. I Förenade kungariket skall sådana domar dock verkställas i England och Wales, i Skottland eller i Nordirland sedan domen på ansökan av part har registrerats för verkställighet i den delen av Förenade kungariket.

*Artikel 34***Lokala domstolars behörighet**

1. Ansökan om verkställbarhetsförklaring skall göras vid den domstol som anges i förteckningen i bilaga I.

2. Den lokala behörigheten skall bestämmas efter hemvistet för den person mot vilken verkställighet begärs eller efter hemvistet för det barn som ansökan avser.

Om det inte finns något sådant hemvist som avses i första stycket i den verkställande medlemsstaten, skall den lokala domstolens behörighet bestämmas efter den plats där verkställighet skall ske.

*Artikel 35***Förfarande**

1. Förfarandet vid ansökan skall regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten.

2. Sökanden skall uppge en delgivningsadress inom den domstols domkrets där ansökan görs. Om lagen i den verkställande medlemsstaten inte föreskriver en sådan delgivningsadress, skall sökanden i stället utse ett ombud i saken.

3. De handlingar som anges i artiklarna 42 och 44 skall bifogas ansökan.

*Artikel 36***Domstolens avgörande**

1. Den domstol som prövar ansökan skall avgöra frågan snarast. I detta skede av förfarandet skall den part mot vilken verkställighet begärs inte ges tillfälle att yttra sig över ansökan.

2. Ansökan får avslås endast på någon av de i artiklarna 27–29 angivna grunderna.

3. En dom får aldrig omprövas i sak.

*Artikel 37***Underrättelse om ett avgörande**

En behörig domstolstjänsteman skall snarast, på det sätt som föreskrivs enligt lagen i den verkställande medlemsstaten, underrätta sökanden om det avgörande som har meddelats med anledning av ansökan.

*Artikel 38***Ansökan om ändring av avgöranden**

1. Var och en av parterna får ansöka om ändring av avgörandet med anledning av ansökan om verkställbarhetsförklaring.

2. Ansökan om ändring skall göras vid den domstol som anges i förteckningen i bilaga II.

3. Ansökan om ändring skall handläggas enligt de bestämmelser som gäller för kontradiktorisk process.

4. Om ansökan om ändring görs av den som ansökt om verkställbarhetsförklaring, skall den domstol som handlägger frågan efter det att ändring har sökts höra den part mot vilken verkställighet begärs. Om denne underlåter att förklara sig skall bestämmelserna i artikel 18 tillämpas.

5. Ansökan om ändring av en verkställbarhetsförklaring skall göras inom en månad efter delgivningen av denna. Om den part mot vilken verkställighet begärs har hemvist i en annan medlemsstat än den där verkställbarhetsförklaringen meddelades, skall fristen för att ansöka om ändring vara två månader och löpa från den dag då avgörandet delgavs honom, antingen personligen eller i hans bostad. Fristen får inte förlängas på grund av långt avstånd.

*Artikel 39***Instansordning och rättsmedel**

Mot ett avgörande som meddelats med anledning av att ändring har sökts får talan endast föras enligt de förfaranden som avses i bilaga III.

*Artikel 40***Vilandeförklaring av mål**

1. Den domstol som handlägger ansökan om ändring enligt artikel 38 eller 39 får på begäran av den part mot vilken

verkställighet begärs låta verkställigheten vila, om talan mot domen har förts i ursprungsmedlemsstaten genom ordinära rättsmedel eller om fristen för sådan talan ännu inte har löpt ut. I sistnämnda fall får domstolen bestämma en tid inom vilken sådan talan skall föras.

2. Om domen meddelades i Irland eller i Förenade kungariket skall varje form av överklagande som står till buds i ursprungsmedlemsstaten anses som en sådan talan mot domen genom ordinära rättsmedel som avses i punkt 1.

*Artikel 41***Delvis verkställighet**

1. Om en dom omfattar flera yrkanden och verkställighet inte kan medges för alla, skall domstolen medge verkställighet för ett eller flera av dem.

2. Sökanden kan begära att domen verkställs delvis.

*Artikel 42***Handlingar**

1. En part som gör gällande att en dom skall erkännas eller inte erkännas eller som ansöker om verkställbarhetsförklaring skall ge in

a) en kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet skall kunna fastställas,

och

b) ett sådant intyg som avses i artikel 44.

2. När det rör sig om en dom som har meddelats i någons utevaro skall den part som ansöker om erkännande eller verkställbarhetsförklaring dessutom ge in

a) originalet eller en bestyrkt kopia av den handling som visar att stämningsansökan eller motsvarande handling har delgivits den uteblivna parten,

eller

b) en handling som visar att svaranden otvetydigt har godtagit domen.

*Artikel 43***Avsaknad av handlingar**

1. Om de i artikel 42.1 b eller 42.2 angivna handlingarna inte har givits in, kan domstolen bestämma en tid inom vilken de skall ges in, godta likvärdiga handlingar eller, om tillgängliga uppgifter kan anses tillräckliga, befria sökanden från skyldigheten att ge in dem.

2. Om domstolen begär det, skall en översättning av handlingarna ges in. Översättningen skall vara bestyrkt av en person som är behörig därtill i någon av medlemsstaterna.

*Artikel 44***Intyg om domar i äktenskapsmål och intyg om domar om föräldraansvar**

Den behöriga domstolen eller myndigheten i en medlemsstat där en dom har meddelats skall på begäran av part utfärda ett intyg enligt standardformuläret i bilaga IV (domar i äktenskapsmål) eller bilaga V (domar om föräldraansvar).

*Avsnitt 3***Verkställighet av domar om umgängesrätt och återlämnande av barn***Artikel 45***Tillämpningsområde**

1. Detta avsnitt skall tillämpas på

a) umgängesrätt som har beviljats en av föräldrarna till ett barn

och

b) återlämnande av ett barn till följd av en vårdnadsdom som har meddelats i enlighet med artikel 24.3.

2. Bestämmelserna i detta avsnitt skall inte hindra att en person med föräldraansvar ansöker om erkännande och verkställighet i enlighet med bestämmelserna i avsnitt 1 och 2 i det här kapitlet.

*Artikel 46***Umgängesrätt**

1. Sådan umgängesrätt som avses i artikel 45.1 a och som har beviljats i en verkställbar dom i en medlemsstat skall er-

kännas och verkställas i alla de övriga medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas, om domen uppfyller de processuella kraven och har försetts med ett intyg i ursprungsmedlemsstaten i enlighet med punkt 2 i denna artikel.

2. Domstolen i ursprungsmedlemsstaten skall utfärda intyget som avses i punkt 1 endast om

a) domen inte har meddelats i någons utetvar

och

b) barnet fick möjlighet att komma till tals, om detta inte ansågs olämpligt med hänsyn till hans eller hennes ålder eller mognad.

Domstolen i ursprungsmedlemsstaten skall utfärda intyget på begäran av en person med umgängesrätt och enligt standardformuläret i bilaga VI (intyg om umgängesrätt).

Intyget skall utfärdas på samma språk som domen.

*Artikel 47***Återlämnande av barn**

1. Ett barns återlämnande som avses i artikel 45.1 b och som följer av en verkställbar dom som har meddelats i en medlemsstat skall erkännas och verkställas i alla de övriga medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas, om domen uppfyller de processuella kraven och har försetts med ett intyg i ursprungsmedlemsstaten i enlighet med punkt 2 i denna artikel.

2. Domstolen i ursprungsmedlemsstaten skall utfärda intyget som avses i punkt 1 endast om barnet fick möjlighet att komma till tals, om detta inte ansågs olämpligt med hänsyn till hans eller hennes ålder eller mognad.

Domstolen i ursprungsmedlemsstaten skall utfärda intyget på eget initiativ och enligt standardformuläret i bilaga VII (intyg om återlämnande av barn).

Intyget skall utfärdas på samma språk som domen.

*Artikel 48***Ansökan om ändring**

Beslutet om att utfärda intyg enligt artikel 46.1 eller artikel 47.1 kan inte överklagas.

*Artikel 49***Handlingar**

1. En part som ansöker om verkställighet av en dom skall ge in

- a) en kopia av domen som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet skall kunna fastställas,

och

- b) det intyg som avses i artikel 46.1 eller artikel 47.1

2. Vid tillämpningen av den här artikeln skall det intyg som avses i artikel 46.1 vid behov åtföljas av en översättning av punkt 10 i intyget om praktiska arrangemang kring utövandet av umgängesrätt.

Översättningen skall göras till det officiella språket eller de officiella språken i medlemsstaten eller till något annat språk som den verkställande medlemsstaten uttryckligen godtar. Översättningen skall vara bestyrkt av en person som är behörig därtill i någon av medlemsstaterna.

Ingen översättning krävs av intyget som avses i artikel 47.1.

*Avsnitt 4***Övriga bestämmelser***Artikel 50***Verkställighetsförfarande**

Verkställighetsförfarandet skall regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten.

*Artikel 51***Praktiska arrangemang för utövande av umgängesrätt**

1. Domstolarna i den verkställande medlemsstaten får besluta om de praktiska arrangemangen för utövande av umgängesrätt, om de nödvändiga arrangemangen inte regleras i domen från den medlemsstat som är behörig att pröva målet i sak och under förutsättning att de väsentliga inslagen i den domen iakttas.

2. De praktiska arrangemang som beslutas enligt punkt 1 skall upphävas om det finns en senare dom som har meddelats av den medlemsstats domstolar som är behöriga att pröva målet i sak.

*Artikel 52***Rättshjälp**

Om sökanden i ursprungsmedlemsstaten helt eller delvis hade rättshjälp eller var befriad från kostnader och avgifter, skall han vid det förfarande som avses i artiklarna 26, 33 och 51 vara berättigad till rättshjälp eller kostnads- och avgiftsbefrielse i största möjliga utsträckning enligt lagen i den verkställande medlemsstaten.

*Artikel 53***Säkerhet, borgen eller deposition**

Ingen säkerhet, borgen eller deposition, oavsett dess benämning, får krävas på följande grunder av den som i en medlemsstat begär verkställighet av en dom som har meddelats i en annan medlemsstat, nämligen

- a) att han eller hon inte har hemvist i den medlemsstat där verkställighet begärs, eller

- b) att han eller hon är utländsk medborgare eller, när verkställighet begärs i Förenade kungariket eller Irland, inte har domicil i den medlemsstaten.

*Artikel 54***Legalisering eller annat liknande förfarande**

Ingen legalisering eller annat liknande förfarande får krävas i fråga om de handlingar som anges i artiklarna 42, 43 och artikel 49 eller i fråga om fullmakt för ombud i saken.

*KAPITEL V***SAMARBETE MELLAN CENTRALMYNDIGHETER***Artikel 55***Val av myndigheter**

Varje medlemsstat skall utse en centralmyndighet som skall bistå vid tillämpningen av denna förordning.

Utöver den centralmyndighet som utses i enlighet med punkt 1, kan en medlemsstat inom vilken två eller flera rättssystem eller regelverk tillämpas inom olika territoriella enheter beträffande frågor som regleras av denna förordning utse en myndighet för varje territoriell enhet och specificera dess territoriella behörighet. I dessa fall kan meddelanden antingen skickas direkt till den behöriga myndigheten i den territoriella enheten eller till centralmyndigheten, som skall vara ansvarig för att sända dem vidare till den behöriga myndigheten i den territoriella enheten och informera avsändaren härom.

Artikel 56

Allmänna uppgifter

Centralmyndigheterna skall inrätta ett system för uppgiftsutbyte om nationell lagstiftning och nationella förfaranden och vidta allmänna åtgärder för att förbättra tillämpningen av denna förordning och stärka samarbetet sinsemellan, bland annat upprätta ett system för gränsöverskridande samarbete om medling.

I detta syfte skall det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område, som inrättades genom beslut 2001/470/EG, användas.

Artikel 57

Samarbete i enskilda ärenden

Centralmyndigheterna skall samarbeta i enskilda ärenden, i synnerhet för att se till att föräldraansvaret för ett barn kan utövas i praktiken. I detta syfte skall centralmyndigheterna direkt eller via myndigheter eller andra organ och i enlighet med den lagstiftning som gäller för dem

a) utbyta uppgifter

i) om barnets situation,

ii) om pågående förfaranden eller

iii) beslut som berör barnet

b) vid behov ge rekommendationer, i synnerhet i syfte att samordna säkerhetsåtgärder i den medlemsstat där barnet befinner sig med avgöranden i den medlemsstat som är behörig att pröva ärendet i sak,

c) vidta alla nödvändiga åtgärder för att ta reda på var barnet befinner sig och återlämna barnet, inbegripet att inleda rättsliga förfaranden i enlighet med artiklarna 22–24,

d) ge information till och biträda personer med föräldraansvar som försöker att få avgöranden erkända och verkställda inom myndighetens område, i synnerhet rörande umgängesrätt och återlämnande av barn,

e) underlätta kontakter mellan domstolar, i synnerhet när det gäller att överföra mål i enlighet med artikel 15 eller att avgöra mål om bortförande av barn i enlighet med artiklarna 22–24,

f) främja överenskommelser mellan personer med föräldraansvar genom medling eller andra metoder och organisera gränsöverskridande samarbete i detta syfte.

Artikel 58

Centralmyndigheternas arbetssätt

1. En person med föräldraansvar kan lämna in en ansökan om biträde till centralmyndigheten i den medlemsstat där han eller hon har hemvist eller till centralmyndigheten i den medlemsstat där barnet har hemvist eller befinner sig. Om det i ansökan om biträde finns en hänvisning till en dom som har meddelats i enlighet med denna förordning skall personen med föräldraansvar bifoga de relevanta intyg som anges i artikel 44 eller artikel 46.1 eller 47.1.

2. Varje medlemsstat skall underrätta kommissionen om det eller de av Europeiska unionens officiella språk utöver sitt eget som kan godtas i kontakterna med centralmyndigheten.

3. Centralmyndigheternas biträde i enlighet med artikel 57 skall vara kostnadsfritt.

4. Varje centralmyndighet skall bära sina egna kostnader.

Artikel 59

Möten

Kommissionen skall sammankalla möten mellan centralmyndigheterna via det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område som inrättades genom beslut 2001/470/EG.

KAPITEL VI

FÖRHÅLLET TILL ANDRA INSTRUMENT

Artikel 60

Förhållandet till andra instrument

1. Med de begränsningar som följer av artikel 63 och punkt 2 i den här artikeln skall denna förordning, för medlemsstaterna, ersätta sådana vid förordningens ikraftträdande gällande konventioner som ingåtts mellan två eller flera medlemsstater och som avser frågor som regleras i förordningen.

2. a) Finland och Sverige har rätt att avge en förklaring om att konventionen av den 6 februari 1931 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap, tillsammans med slutprotokollet till den konventionen, skall gälla, helt eller delvis, i förbindelserna mellan dem, i stället för bestämmelserna i denna förordning. Sådana förklaringar skall bifogas denna förordning och offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Dessa medlemsstater kan när som helst återkalla förklaringarna, helt eller delvis.

b) Principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet när det gäller unionens medborgare skall iakttas.

c) Bestämmelser om domstols behörighet, i varje framtida överenskommelse mellan de medlemsstater som anges i a rörande frågor som regleras av denna förordning, skall vara i linje med de behörighetsregler som anges i förordningen.

d) En dom meddelad av en domstol i någon av de nordiska stater som har avgett en förklaring enligt a skall erkännas och verkställas i de övriga medlemsstaterna i enlighet med bestämmelserna i kapitel IV i den här förordningen, om domstolen har grundat sin behörighet på en bestämmelse som har en motsvarighet i kapitlet II och III i den här förordningen.

3. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna

a) en kopia av de i punkt 2 a och c avsedda överenskommelserna och de enhetliga lagar varigenom dessa överenskommelser genomförs,

b) varje uppsägning eller ändring av sådana överenskommelser eller enhetliga lagar.

Artikel 61

Förhållandet till vissa multilaterala konventioner

När det gäller en fråga som omfattas av denna förordning skall förordningen, i förbindelserna mellan medlemsstaterna, gälla framför följande konventioner:

a) Haagkonventionen av den 5 oktober 1961 om myndigheters behörighet och tillämplig lag i frågor till skydd för underåriga,

b) Luxemburgkonventionen av den 8 september 1967 om erkännande av domar rörande äktenskaps giltighet,

c) Haagkonventionen av den 1 juni 1970 om erkännande av äktenskapsskillnader och hemskillnader,

d) Europeiska konventionen av den 20 maj 1980 om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn,

e) Haagkonventionen av den 25 oktober 1980 om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn,

f) Haagkonventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

Artikel 62

Fördrag med Heliga stolen

1. Denna förordning skall gälla utan att det påverkar tillämpningen av det den 7 maj 1940 i Vatikanstaten undertecknade internationella fördraget (konkordatet) mellan Heliga stolen och Portugal.

2. Ett avgörande om äktenskaps ogiltighet som meddelats i enlighet med det fördrag som anges i punkt 1 skall erkännas i medlemsstaterna enligt villkoren i kapitel IV, avsnitt I.

3. Bestämmelserna i punkterna 1 och 2 skall även gälla för följande internationella fördrag (konkordat) med Heliga stolen:

a) Lateranfördraget av den 11 februari 1929 mellan Italien och Heliga stolen, ändrat genom den överenskommelse och det tilläggsprotokoll som undertecknades i Rom den 18 februari 1984.

b) Överenskommelsen av den 3 januari 1979 mellan Heliga stolen och Spanien om rättsliga frågor.

4. Erkännande av avgöranden enligt punkt 2 får i Italien och Spanien underkastas samma förfaranden och samma kontroller som är tillämpliga på sådana avgöranden av kyrkliga domstolar som har meddelats i enlighet med de internationella fördrag med Heliga stolen som anges i punkt 3.

5. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna

a) en kopia av de fördrag som anges i punkterna 1 och 3,

b) varje uppsägning eller ändring av dessa fördrag.

KAPITEL VII

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Artikel 63

1. Bestämmelserna i denna förordning skall tillämpas endast på rättsliga förfaranden som har inletts, på officiella handlingar (actes authentiques) som har upprättats eller registrerats och på förlikningar som har ingåtts inför en domstol under ett pågående mål efter den dag då förordningen började tillämpas enligt artikel 71.

2. Domar som har meddelats efter den dag då denna förordning började tillämpas i mål och ärenden som har anhängiggjorts före den dagen, men efter den dag då förordning (EG) nr 1347/2000 trädde i kraft, skall erkännas och verkställas enligt bestämmelserna i kapitel IV i denna förordning, om domstolen har grundat sin behörighet på bestämmelser som överensstämmer antingen med de bestämmelser som anges i kapitel II eller III i denna förordning eller i förordning (EG) nr 1347/2000 eller med bestämmelser i en konvention som gällde mellan ursprungsmedlemsstaten och den medlemsstat där domen görs gällande vid tiden för målets eller ärendets anhängiggörande.

3. Domar som har meddelats före den dag då denna förordning började tillämpas i mål och ärenden som har anhängiggjorts efter den dag då förordning (EG) nr 1347/2000 trädde i kraft, skall erkännas och verkställas enligt bestämmelserna i kapitel IV i den här förordningen under förutsättning att de avser äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap eller föräldraansvar för makarnas gemensamma barn som har meddelats i samband med sådana äktenskapsmål.

4. Domar som har meddelats före den dag då denna förordning började tillämpas men efter den dag då förordning (EG) nr 1347/2000 trädde i kraft i mål och ärenden som har anhängiggjorts före den dag då förordning (EG) nr 1347/2000 trädde i kraft, skall erkännas och verkställas enligt bestämmelserna i kapitel IV i denna förordning under förutsättning att de avser äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap eller föräldraansvar för makarnas gemensamma barn som har meddelats i samband med sådana äktenskapsmål och domstolen har grundat sin behörighet på bestämmelser som överensstämmer antingen med de bestämmelser som anges i kapitel II eller III i denna förordning eller med bestämmelserna i förordning (EG) nr 1347/2000 eller med bestämmelser i en konvention som gällde mellan ursprungsmedlemsstaten och den medlemsstat där domen görs gällande vid tiden för målets eller ärendets anhängiggörande.

KAPITEL VIII

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 64

Medlemsstater med två eller flera rättssystem

Med avseende på en medlemsstat inom vilken två eller flera rättssystem eller regelverk tillämpas i olika territoriella enheter skall beträffande frågor som regleras av denna förordning

- a) en hänvisning till hemvist i medlemsstaten avse hemvist inom en territoriell enhet,
- b) en hänvisning till medborgarskap eller, när det gäller Förenade kungariket, till domicil, avse anknytning till den territoriella enhet som anges i lagen i den medlemsstaten,

- c) en hänvisning till en myndighet i en medlemsstat avse den myndighet inom en territoriell enhet som har mottagit en sådan ansökan,
- d) en hänvisning till reglerna i den anmodade medlemsstaten avse reglerna i den territoriella enhet där en fråga om behörighet, erkännande eller verkställighet uppkommer.

Artikel 65

Uppgifter om centralmyndigheterna och språk

Medlemsstaterna skall inom tre månader efter ikraftträdandet av denna förordning meddela kommissionen följande:

- a) namn, adress och sätt att kontakt med de centralmyndigheter som har utsetts enligt artikel 55,
- b) de språk som kan användas i kontakterna med centralmyndigheterna i enlighet med artikel 58.2,
- c) de språk som kan användas i intyget om umgängesrätt i enlighet med artikel 49.2.

Medlemsstaterna skall meddela kommissionen alla ändringar av dessa uppgifter.

Kommissionen skall offentliggöra dessa uppgifter.

Artikel 66

Ändring av bilagorna I, II och III

Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om texter som kräver ändringar av förteckningarna över domstolar och rättsmedel i bilagorna I, II och III.

Kommissionen skall ändra bilagorna i enlighet med detta.

Artikel 67

Ändring av bilagorna IV–VII

Alla ändringar i standardformulären i bilaga IV–VII skall antas i enlighet med det rådgivande förfarande som anges i artikel 68.2.

*Artikel 68***Kommitté**

1. Kommissionen skall biträdas av en kommitté som skall bestå av företrädare för medlemsstaterna och ha en företrädare för kommissionen som ordförande.
2. När hänvisning sker till denna punkt skall det rådgivande förfarandet i artikel 3 i beslut 1999/468/EG tillämpas, varvid bestämmelserna i artikel 7.3 i det beslutet skall iakttas.
3. Kommittén skall själv anta sin arbetsordning.

*Artikel 69***Upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000**

1. Förordning (EG) nr 1347/2000 skall upphävas från och med den dag denna förordning börjar tillämpas enligt artikel 71.
2. Alla hänvisningar till förordning (EG) nr 1347/2000 skall förstås som hänvisningar till denna förordning i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga VIII.

*Artikel 70***Ändring av förordning (EG) nr 44/2001**

Artikel 5.2 i förordning (EG) nr 44/2001 skall ersättas med följande:

- ”2. om talan avser underhållsskyldighet, vid domstolen i den ort där den underhållsberättigade har sin hemvist eller vanliga vistelseort eller, om talan har samband med frågan om någons rättsliga status, vid den domstol som enligt sin egen lag är behörig att pröva denna fråga, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap, eller, om talan har samband med frågan om föräldraansvar, vid den domstol som enligt rådets förordning (EG) nr ... (om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar) (*) är behörig att pröva denna fråga.

(*) EGT L ...”

*Artikel 71***Ikraftträdande**

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2003.

Denna förordning skall tillämpas från och med den 1 juli 2004, med undantag för artikel 65, som skall tillämpas från och med den 1 juli 2003.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

BILAGA I

Ansökningar enligt artikel 26 och 33 skall göras vid följande domstolar

- i Belgien vid tribunal de première instance/rechtbank van eerste aanleg/erstinstanzliches Gericht,
- i Tyskland
 - i distriktet för Kammergericht (Berlin) vid Familiengericht Pankow/Weißensee,
 - i distrikten för övriga Oberlandesgerichte vid den Familiengericht som hör till respektive Oberlandesgericht,
- i Grekland vid Μονομελές Πρωτοδικείο,
- i Spanien vid Juzgado de Primera Instancia,
- i Frankrike hos rättens ordförande vid tribunal de grande instance,
- i Irland vid High Court,
- i Italien vid Corte d'appello,
- i Luxemburg hos rättens ordförande vid Tribunal d'arrondissement,
- i Nederländerna hos rättens ordförande vid arrondissementsrechtbank,
- i Österrike vid Bezirksgericht,
- i Portugal vid Tribunal de Comarca eller Tribunal de família,
- i Finland vid käräjäoikeus/tingsrätt,
- i Sverige vid Svea hovrätt,
- i Förenade kungariket
 - a) i England och Wales vid High Court of Justice,
 - b) i Skottland vid Court of Session,
 - c) i Nordirland vid High Court of Justice,
 - d) i Gibraltar vid Supreme Court.

BILAGA II

Ansökningar om ändring enligt artikel 38 skall göras vid följande domstolar

- i Belgien
 - a) om ansökan om ändring görs av den som ansökt om verkställbarhetsförklaring, vid cour d'appel/hof van beroep,
 - b) om ansökan om ändring görs av den part mot vilken verkställighet begärs, vid tribunal de première instance/rechtbank van eerste aanleg/erstinstanzliches Gericht,
- i Tyskland vid Oberlandesgericht,
- i Grekland vid Εφετείο,
- i Spanien vid Audiencia Provincial,

- i Frankrike vid Cour d'appel,
 - i Irland vid High Court,
 - i Italien vid Corte d'appello,
 - i Luxemburg vid Cour d'appel,
 - i Nederländerna
 - a) om ansökan om ändring görs av sökanden eller av en svarande som inställt sig, vid het gerechtshof,
 - b) om ansökan om ändring görs av en svarande som fått tillstånd att inte inställa sig, vid arrondissementsrechtbank,
 - i Österrike vid Bezirksgericht,
 - i Portugal vid Tribunal da Relação,
 - i Finland vid hovioikeus/hovrätt,
 - i Sverige vid Svea hovrätt,
 - i Förenade kungariket
 - a) i England och Wales vid High Court of Justice,
 - b) i Skottland vid Court of Session,
 - c) i Nordirland vid High Court of Justice,
 - d) i Gibraltar vid Court of Appeal.
-

BILAGA III

Talan enligt artikel 39 får endast föras

- i Belgien, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Luxemburg och Nederländerna genom kassationsbesvär,
 - i Tyskland genom Rechtsbeschwerde,
 - i Irland genom ett överklagande som avser en rättsfråga till Supreme Court,
 - i Österrike genom Revisionsrekurs,
 - i Portugal genom ett överklagande som avser en rättsfråga (recurso restrito à matéria de direito),
 - i Finland genom överklagande till korkein oikeus/högsta domstolen,
 - i Sverige genom överklagande till Högsta domstolen,
 - i Förenade kungariket enbart genom ett överklagande som avser en rättsfråga.
-

BILAGA IV

Intyg om domar i äktenskapsmål enligt artikel 44

1. Ursprungsland
2. Domstol eller myndighet som har utfärdat intyget
 - 2.1 Namn
 - 2.2 Adress
 - 2.3 Tfn, fax, e-postadress
3. Äktenskap
 - 3.1 Hustrun
 - 3.1.1 Fullständigt namn
 - 3.1.2 Födelseland och födelseort
 - 3.1.3 Födelsedatum
 - 3.2 Mannen
 - 3.2.1 Fullständigt namn
 - 3.2.2 Födelseland och födelseort
 - 3.2.3 Födelsedatum
 - 3.3 Land, ort (om uppgift finns) och datum för vigsel
 - 3.3.1 Land för vigsel
 - 3.3.2 Ort för vigsel (om uppgift finns)
 - 3.3.3 Datum för vigsel
4. Domstol som har meddelat domen
 - 4.1 Domstolens namn
 - 4.2 Domstolsort
5. Dom
 - 5.1 Datum
 - 5.2 Referensnummer
 - 5.3 Domens typ
 - 5.3.1 Äktenskapsskillnad
 - 5.3.2 Annullering av äktenskap
 - 5.3.3 Hemskillnad
 - 5.4. Rör det sig om en dom som har meddelats i någons utevaro?
 - 5.4.1 Nej
 - 5.4.2 Ja ⁽¹⁾
6. Namnen på de parter som har beviljats rättshjälp
7. Kan domen fortfarande överklagas enligt lagen i ursprungsmedlemsstaten?
 - 7.1 Nej
 - 7.2 Ja
8. Datum då domen får rättslig verkan i den medlemsstat där den meddelades
 - 8.1 Äktenskapsskillnad
 - 8.2 Hemskillnad

Utfärdat i ... den ... Namnteckning och/eller stämpel

⁽¹⁾ De handlingar som avses i artikel 42.2 skall bifogas.

BILAGA V

Intyg om domar om föräldraansvar enligt artikel 44

1. Ursprungsland
2. Domstol eller myndighet som har utfärdat intyget
 - 2.1 Namn
 - 2.2 Adress
 - 2.3 Tfn, fax, e-postadress
3. Personer med föräldraansvar
 - 3.1 Moder
 - 3.1.1 Fullständigt namn
 - 3.1.2 Födelsedatum och födelseort
 - 3.2 Fader
 - 3.2.1 Fullständigt namn
 - 3.2.2 Födelsedatum och födelseort
 - 3.3 Annan
 - 3.3.1 Fullständigt namn
 - 3.3.2 Födelsedatum och födelseort
4. Domstol som har meddelat domen
 - 4.1 Domstolens namn
 - 4.2 Domstolsort
5. Dom
 - 5.1 Datum
 - 5.2 Referensnummer
 - 5.3 Rör det sig om en dom som har meddelats i någons utelådan?
 - 5.3.1 Nej
 - 5.3.2 Ja ⁽¹⁾
6. Barn som omfattas av domen ⁽²⁾
 - 6.1 Fullständigt namn och födelsedatum
 - 6.2 Fullständigt namn och födelsedatum
 - 6.3 Fullständigt namn och födelsedatum
 - 6.4 Fullständigt namn och födelsedatum
7. Namnen på de parter som har beviljats rättshjälp
8. Intyg om verkställbarhet och delgivning
 - 8.1 Kan domen verkställas enligt ursprungsmedlemsstatens lag?
 - 8.1.1 Ja
 - 8.1.2 Nej
 - 8.2 Har domen delgivits den part mot vilken verkställighet begärs?
 - 8.2.1 Ja
 - 8.2.1.1 Partens fullständiga namn
 - 8.2.1.2 Delgivningsdatum
 - 8.2.2 Nej

Utfärdat i ... den ... Namnteckning och/eller stämpel

⁽¹⁾ De handlingar som avses i artikel 42.2 skall bifogas.

⁽²⁾ Om antalet barn som omfattas av domen är fler än fyra skall ett andra formulär användas.

BILAGA VI

Intyg om domar om umgängesrätt enligt artikel 46.1

1. Ursprungsland
2. Domstol eller myndighet som har utfärdat intyget
 - 2.1 Namn
 - 2.2 Adress
 - 2.3 Tfn, fax, e-postadress
3. Föräldrar
 - 3.1 Moder
 - 3.1.1 Fullständigt namn
 - 3.1.2 Födelsedatum och födelseort
 - 3.2 Fader
 - 3.2.1 Fullständigt namn
 - 3.2.2 Födelsedatum och födelseort
4. Domstol som har meddelat domen
 - 4.1 Domstolens namn
 - 4.2 Domstolsort
5. Dom
 - 5.1 Datum
 - 5.2 Referensnummer
6. Barn som omfattas av domen ⁽¹⁾
 - 6.1 Fullständigt namn och födelsedatum
 - 6.2 Fullständigt namn och födelsedatum
 - 6.3 Fullständigt namn och födelsedatum
 - 6.4 Fullständigt namn och födelsedatum
7. Domen kan verkställas enligt ursprungsmedlemsstatens lag ☐
8. Domen meddelades inte i någons utväro ☐
9. Barnen fick möjlighet att komma till tals, om detta inte ansågs olämpligt med hänsyn till deras ålder eller mognad ☐
10. Praktiska arrangemang för utövandet av umgängesrätt
 - 10.1 Datum
 - 10.2 Ort
 - 10.3 Särskilda skyldigheter för personer med föräldraansvar för att hämta/återlämna barnen
 - 10.3.1 Ansvar för resekostnader
 - 10.3.2 Övrigt
 - 10.4 Begränsningar i utövandet av umgängesrätten
11. Namnen på de parter som beviljats rättshjälp

Utfärdat i ... den ... Namnteckning och/eller stämpel

⁽¹⁾ Om antalet barn som omfattas av domen är fler än fyra skall ett andra formulär användas.

BILAGA VII

Intyg om återlämnande av barn enligt artikel 47.1

1. Ursprungsland
2. Domstol eller myndighet som har utfärdat intyget
 - 2.1 Namn
 - 2.2 Adress
 - 2.3 Tfn, fax, e-postadress
3. Personer med föräldraansvar
 - 3.1 Moder
 - 3.1.1 Fullständigt namn
 - 3.1.2 Födelsedatum och födelseort
 - 3.2 Fader
 - 3.2.1 Fullständigt namn
 - 3.2.2 Födelsedatum och födelseort
 - 3.3 Annan
 - 3.3.1 Fullständigt namn
 - 3.3.2 Födelsedatum och födelseort
4. Domstol som har meddelat domen
 - 4.1 Domstolens namn
 - 4.2 Domstolsort
5. Dom
 - 5.1 Datum
 - 5.2 Referensnummer
6. Barn som omfattas av domen ⁽¹⁾
 - 6.1 Fullständigt namn och födelsedatum
 - 6.2 Fullständigt namn och födelsedatum
 - 6.3 Fullständigt namn och födelsedatum
 - 6.4 Fullständigt namn och födelsedatum
7. Barnen fick möjlighet att komma till tals (om detta inte ansågs olämpligt med hänsyn till deras ålder eller mognad)
☐
8. Domen föreskriver att barnen skall återlämnas ☐
9. Barnens vårdnadshavare
10. Namnen på de parter som beviljats rättshjälp

Utfärdat i ... den ... Namnteckning och/eller stämpel

⁽¹⁾ Om antalet barn som omfattas av domen är fler än fyra skall ett andra formulär användas.

BILAGA VIII

Jämförelsetabell med förordning (EG) nr 1347/2000

Upphävda artiklar	Motsvarande artiklar i den nya förordningen
1	1, 2
2	5
3	12
4	
5	6
6	7
7	8
8	9
9	17
10	18
11	16, 19
12	20
13	2, 26
14	26
15	27, 28
16	
17	29
18	30
19	31
20	32
21	33
22	26, 34
23	35
24	36
25	37
26	38
27	39
28	40
29	41
30	52
31	53
32	42
33	44
34	43
35	54
36	60
37	61
38	
39	
40	62
41	64
42	63
43	
44	66, 67
45	68
46	71
Bilaga I	Bilaga I
Bilaga II	Bilaga II
Bilaga III	Bilaga III
Bilaga IV	Bilaga IV
Bilaga V	Bilaga V